

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan . . . K 180—	celoletno K 240—
polletno 90—	polletno 120—
3 mesečno 45—	3 mesečno 60—
1 15—	1 20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 30 K po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Redništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zaštevno frankovano. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Ernest Starkl:

Narodni heroizem in mi.

V zadnjem času so bili objavljeni razni članki o našem suženstvu, filapčevstvu in o robskih dušah. Boli me in jezi, ako mi sami sebe tako slabo cenimo in zanikamo svojo narodno zavednost, kakor me jezi ona bahavost z našo visoko kulturo, in to zaradi tega, ker eno in drugo ni res.

Samo dejstvo, da naš mali slovenski narod sploh še eksistira, pomeni dolg brezprimeren heroizem. Od severa so Nemci, od juga pa Lahji neprestano pritiskali na naš mali narod tako, da je bil kakor med dvema mlinskih kamnoma, ki neprestano meljeta. Da nas ti prijazni sosede niso že davno zmeli v prah, ki ga prvi veter raznese na vse strani, to je naš narodni heroizem, to je naša tisočletna borba za obstanek.

Primerjati nas s Srbi, to ni mogoče, ker so bile razmere pri nas in pri Srbih povsem drugačne. Na Srbe so pritiskali Turki, to je narod, ki je iz svojega verskega prepričanja prepiranja preziral kristijane, ki niso hoteli Srbom pritegniti v sebi, nego jih samo zaslužiti. Srbi zopet so videli v Turku samo sovražnika krščanstva, s katerim jih ne more vezati nobena stvar. In ta antagonizem je značil večni boj, boj do popolnega poraza enega ali drugega.

In pri nas? Nemci, na čelu jim Habsburgovci, kot najboljši krščanski vladarji, in Lahji s svojim Rimom, središčem katoliške cerkve na drugi strani; pri obeh višja kultura in moč. Ki je stremila za tem, da ponudi našim ljudem udobnejše življenje — sam vrag ne bi mogel staviti večje skušnjave kakemu narodu, da ga izneveri! Vendar pa so Slovenci ostali to, kar so bili od pamtikeva. Mal, trden narod, ki ne opusti svojega jezika in svoje narodnosti.

Da je zavladala pri Srbih ob enakih razmerah ista omahljivost pojedincev, kakor pri nas, zato je najboljši dokaz madžarska zgodovina, ki ima dosti Wlassiscev. Popoviscev in sličnih čistokrvnih Srbov, ki so se pomadžarili, kakor imamo mi svoje Supantschitsche. Kokoschinogre in slične.

Ako smo mi za svojega »hofrata«, za svojega »plemenitaša« napisali biografijo narodnega junaka, je bilo to upravičeno, ako je dotični »hofrat« ali »plemenitaš« ostal Slovenec, ker s tem je ta »hofrat« potrdil svojo narodno zavednost in dokazal, da ni treba zatajiti svojega naroda, ako se hoče kaj boljšega do-

seči; obenem je svojemu narodu, ako je ostal dober Slovenec, mnogo go več koristil, kakor tisti kričavci v puščavi, ki išče heroizma tam, kjer ga ni bilo mogoče pokazati.

Heroizem Principa in njegovih drugov je bil bolj svetovna senzacija nego čisti heroizem. Kako si jaz predstavljam čisti heroizem, naj pokaže sledeči dogodek: Bilo je leta 1914. Mlad Srbin, rojen Hercegovci, je ob izbruhu vojne pobegnil preko meje v črnogorsko armado, da se tam bori proti avstro-ogrski armadi. Ta mladenič je vedel, da vsak njegov korak preko meje pomeni za njega smrt na vislicah. Vendar pa je on dan na dan neumorno delal za svoj narod in svoje prepričanje, dokler ga ni zadela usoda. Padel je v roke avstrijskih »Grenziagrov«. Ni treba pripomniti, da je bil pri vojni sodniji v Mostaru obsojen na smrt na vislicah. Vrnili sem se ravno s potovanja v mesto, ko sem videl pred seboj velike množice ljudi, ki so romale proti sodišču. Na moje vprašanje, kat pomeni, sem dobil odgovor, da grede gledat, kako bodo obesili nekoga srbskega izdajalca. Pozneje zvečer sem videl nekoliko onih ljudi, ki so bili navzoči pri obešanju, pa jih vprašam, kako da je bilo. Bili so potrjeni in razburjeni, pa so mi odgovorili: »To je bil pravi junak in ne izdajalec.« Šel je z nasmehom na ustih v smrt in niti z očesom ni trenil. Tako je delovalo junaštvo tega mladega Srba tudi na sovražnike kot heroizem, za svoj narod pa je bil ta neznan kmečki mladenič že takrat predznak bodočega zmage.

Takih tihih junakov so imeli Srbi v resnici celo legio, ali bilo jih je tudi pri nas, ko so na primer naši fantje na Stajerskem leta 1918 šli v smrt z vzklikom »Živela Jugoslavija!«. Danes se teh junakov nihče ne spominja, v resnici pa so bili oni naši pravi heroji, naše narodne žrtve za našo osvoboditev. Res je, da je po raz na Koroškem in v Santi Margheriti spravi nas v obupen položaj, ali zato se ne sme sedaj našemu narodu zamikati vseh boljših lastnosti, ne obratno — sedaj stoprav, ko imamo svoj »Plemont«, prične naša era heroizma — in ako bomo znali spraviti naš narod na dobro pot, bomo doživeli tudi svojo zmago in popolno ujedinjenje.

Mnogo bodo doprinesli k temu naši duhovniki, ako se odrečejo političnemu delu in se posvetijo samo čisto narodnemu delu. V tem oziru naj

ih služijo za posnemanja vreden zgled srbski svečniki.

O naši visoki kulturi danes nočem govoriti. Omenim le to, da ona prirodna, čista, srčna kultura kmeta »Balkanca« je več vredna, kakor vse ono zunanje obilježje iz tujine k nam prisajene kulture, katera služi samo raznim človeškim napakam za plašč.

In kaj je glavno? Bahavost pomenja vedno brezsrčnost in brezglavost. Zato bodimo pravi Slovani in se držimo kulture srca, da najdemo v čisti ljubezni pravo pot drugega k drugemu in stvorimo granitno skalo Srbov, Hrvatov in Slovencev, katere noben vihar več ne zruši! Invalidski davek.

Poljsko pismo.

V poljski konstituenti se je zadnje tedne živo debatiralo o ustavi. Predmet ostrih debat je bilo vprašanje, ali naj dobi republika dva »doma« (dve »izbi«), ali pa naj ima le eno zbornico. Socialisti, sploh levičarji, so proti sestatu ter so vzporedno radi tega celo enodnevne štrajk. Desnica pa naglašala, da je »senat« ali »straža zakonov« potrebna zlasti na Poljskem, ker je 96% vseh poslancev vzeta od pluga in obri; sploh pa naj bi zakon pred sankcijo prešli več instanc, kakor gre tudi pri sodiščih vsakega važnejša razsodba še pred drugo ali celo tretjo instanco. Druga točka, kjer so se ostro sukobile stranke, je bilo vprašanje prezidenta ali kakor se na Poljskem imenuje, »načelnika države«; kritično je bilo vprašanje: ali naj se voli direktno ali indirektno? Ali sme biti načelnik države obenem generalissimus? One stranke, ki so sedanjemu načelniku Pilsudskemu nasprotne, so proti taki zvezi. Pilsudski kot načelnik in generalissimus jim je premočan. Te stranke, zlasti Narodna Demokracija (Glabinski) ostro napadajo Pilsudskega, tako da je debata krenila celo v vprašanje o dopustnosti žalitve prezidenta. Seveda je stališče Pilsudskega malo nejasno; zadnji čas vojne je bil v Nemčiji interniran; po prevratu so ga vrnil v Varšavo in prevzel tam, ko je prejšnja regencija odstopila, kot brigadir ureditev razmer v

svoje roke; državni zbor je to njegovo stališče potrdil in tako je, na pol po sebi, na pol kot pooblaščenec državnega zbora postal načelnik. Njegovi nasprotniki selaj naglašajo, da je suvereni zastopnik poljskega naroda edino le »Sejme« (državni zbor), ne pa načelnik Pilsudski. Kot protikandidata za prezidentsko mesto bi proti njemu prišla v poštev Roman Dmowski ali Paderewski, oba znana iz pariških konferenc. Naj omenim še, da je levica državnega zbora predlagala ukinitve predragega poslaništva pri Vatikani.

V poljskem časopisu se primeroma mnogo piše o Mali Ententi oziroma o vprašanju, ali naj Poljska pristopi ali ne; kot ovira stoji tu tešinska Slezija, kjer baje Čehi nimajo nobenega ozira na Poljake, ki so pripadli k češki državi. Mnogo je v tem oziru odvisno od Rumunske.

Sagradinovo knjigo o jugoslovanski ustavi je obširno ocenila varšavska revija »Pregled Dyplomatyčny«, a o naši agrarni reformi poroča v posebnem članku dr. T. Subaczewski v »Levovskem Kurjeru Lwowskem« (str. 257).

*) O poljski konstituenti in poljskih političnih strankah je v 36. št. »Jugoslovenske Njive« pisal dr. Namyslawski.

Obupen položaj koroških Slovencev.

Udarec, ki je zadel nas koroške Slovence vsled nesrečnega izida plebiscita, se ne da primerjati prav nobeni drugi nesreči, ki nas je zadela tekom razvoja naše zgodovine. Kdor je skušal nasilnost nemške druhali leta 1919 na Koroškem, si lahko predstavlja vsaj nekoliko naš obupni položaj in naše trpljenje, ki presega vse meje. Le ta more tudi presoditi nujni naš klic po pomoči, da se obvarujemo pred neprestanimi napadi, požigi in ropi. Naš žalostni položaj se da k večjemu primerjati onemu, ki je vladal v naših pokrajinah kadar je vpadel Turki na naše kraje. Ni ga dneva, da bi ne morali zabeležiti slučajev nasilstva v tej ali oni naši vasi.

Da podamo le par slučajev iz najbližjih krajev bodi povedano tole: Volkswheerovci so ukradli nedavno zavednemu slovenskemu kmetu p. d. Tcu v občini Kotmaravas najlepšega konja v vrednosti 30.000 K. V noči od 1. na 2. november je nemška druhala zažgala skedenj pošte-

nemu slovenskemu gostilničarju p. d. Tomazu na Bistrici v Rožu, kjer je imel krčmar spravljeno vso krmo in žito, kakor tudi mnogo orodja. Škoda je nad 200.000 K. zavarovan je bil samo za nekaj tisočakov. Na surov način so pred par dnevi napadli in pobili na ta nekega slovenskega župana, ki je prišel v Celovec po opravkih. Policija, ki je to gledala, se seveda ni potegnala za slovensko žrtve. Heimatsdienst pa plača te ljudi za njih junaštva. To se da dokazati tudi s pričami, ker je eden izmed napadalcev takoj po storjenem činu prišel v gostilno Brunwirth ter tam kriče naznanjal svoje junaštvo ter zahteval za to 50 kron, ki jih je tudi res dobil od nekega gospoda pri Heimatsdienstu ter jih na to rošteno zapil.

Glavno besedo na Koroškem ima ta zloglasni Heimatsdienst bodisi pri odstavljanju župnikov, županov, pri odvstitvi iz dela ali iz službe, pri raznih zavodih in podjetjih, bodisi pri izgonu in pri odno-

vedih, kadar gre za stanovanje naših ljudi. Heimatsdienst vrši rabeljski posel nad nami. Odstavljanje Slovencev je na dnevnem redu, dan za dnevom jih preganjajo iz stanovanj, dela Slovenec nikjer ne najde in tako je na sto in sto naših ljudi izročenih bedi in pomanjkanju. Tako so začeli dvijati naši Nemci in Nemčurji najprej na veleposestvih Hohenburg in Heildorf, kjer je bilo od dela odpuščenih več sto ljudi in so bile njih družine vržene iz stanovanja na cesto. Zgodilo se je to vsem onim, o katerih se je sunilo ali dognalo, da so glasovali za Jugoslavijo. Odhajajoči najemniki kmetijskih zemljišč ne smejo prodati spravljene krme komur bi sami hoteli, marveč jim zaukaže Heimatsdienst komu smejo in morajo prodati svoje blago. Če se takoj ne pokore ustnjeni zapovedi Heimatsdienstu dobe pisemna grozila »im Namen des Heimatsdienstes«. To se je zgodilo najemnikom Helderfovega veleposestva v Rutah v občini Bistrici v Rožu. Na ta način so odvzeli Nemci trem slovenskim najemnikom vso pridelano krmo. Sedaj čakajo ti najemniki, da jih vržejo še iz stanovanja. Kam naj se potem obrnejo? Zavedni slovenski kmetje jim tudi ne moremo mnogo pomagati, ker je takih slučajev preveliko število. Na žagi Helderfovega posestva na Bistrici v Rožu so odpustili več slovenskih delavcev, ker so glasovali za Jugoslavijo. Vrgli so jih tudi iz stanovanja. Tjile teh delavcev so si prisliti dela na Humberško žago v Svetni vasi, kjer so jih tudi sprejeli in jim obljubili stanovanja. Eden se je takoj preselil s svojo družino. Tretji dan pa so bili pri delu pri preddelavcih, takozvani Platzmeister. K njim ter jih pokliče v pisarno, kjer so jim takoj zopet odpovedali delo z motivacijo, ker so glasovali za Jugoslavijo. Kam naj se vsi ti odpuščenici obrnejo? Pri Slovincih je vse prapranopoljeno in mnogi se tudi ne upajo kazati svojo gostoljubnost. Položaj prihaja dan za dnevom obupnejši. Nemci in Nemčurji pa so dan za dnevom predrznejši in nasilnejši. Pomoč je nujno potrebna, da se končajo ta barbarstva nad slovenskim življenjem na Koroškem.

Davek mladine.

Ker smo imeli nekoč mladino, ki je bila večena podžig vsega narodnega življenja, smo se vzdržali tudi v najtežjih trenutkih in doživeli svobodno in ujedinjeno Jugoslavijo, morali bi obupati nad svojo bodočnostjo, če ne bi bila današnja mladina saj iz istega kova kot nekdanja, ker vse boli ugodne razvojne možnosti, ki jih nudi ravno svobodna država, zahtevalo, da je današnja mladina celo boljše od najboljše nekdanje.

Mi verujemo v rodoljubje mladine in zato smo prepričani, da uvažuje mladina v celoti klic nove dobe, ki nastaja za naš narod in da pomaga z vso dušo, ko nekdanja prva med vsemi.

Prva in najvažnejša naloga je danes takojšnja kreпка pomoč vsem onim, ki so izpostavljeni brezobzirnemu političnemu, gospodarskemu in nacionalnemu pritisku tujega nasilnika.

Fran Govekar:

128

Sultanje.

(Dalje.)

Toda ne. Resnica je, da je ostal prijazni in veseli Felčar Zajbel mož-beseda: poslal je ponj preje, kakor je pričakoval, in mu je naklonil srečo, ki se mu je zdela nedosežna.

Kar naenkrat je prišel k Premrovu francoski podčastnik s pismom poštarja Hueberja: general Murat ukazuje, da mora Lovro Čeledin še danes odriniti v Ljubljano; postiljon ga vzame s seboj do Postojne, od ondot pa odpošuje dalje s sanitejci!

Kako se je zakrohotal dobri gospod Premrov, kako je zajokala gospa Premrova, kako je skočil Matevžek k svoji mami ter se veselil: »Jaz pa ostanem vedno pri vas, kaj ne, mama?«

In ozmerjal je gospod Premrov svojega sina: »Slepa si, Matevžek! Kmet ostaneš, Lovro pa bo gospod! No, Bog vama daj srečo: kmet in gospod, oba sta koristna, samo če sta pametna in poštena!«

Veliko culo Matevžkovih stvari mu je zavila Premrova gospa, mu potisnila v vsak žep kos kruha, Premrovov gospod mu je izročil tri v robec zavezane srebrne goldinarje, stari Huebrov postiljon je počil z bičem, zatrobil: »Trará-trará!« in — pošta se je odmajala.

»Z Bogom! Srečen! Zdrav ostani!« je odmevalo še za Lovrenčkom, ki se je jokal in smejal obenem ter vzklikal:

»Ljubljana! Ljubljana! Minila je noč... svita se, solnce vzhaja... O, gospod Zajbel, koliko srečo ste mi prinesli!«

Srečno zamišljen je korakal poleg dečka tudi dr. Repič.

Da je dobredelnost že sama na sebi sreča, se je prepričal šele te dni.

Kako je bil plitek, lehkomišeln in srčno ubog vse življenje doslej, ko je sprejel to siroto! V hipu, ko mu je Lovrenček poljubil roko ter se mu zazrl z očmi, polnimi hvaležnosti in brezmejnega zaupanja v obraz, je začutil dr. Repič:

»Glej, dolžnost mi je, da sem sirotku drugi oče! Slovenski talent je ta deček: dvignem ga, storim izobraženega moža, ustvarim energičnega delavca za kulturo slovenskega naroda! S kulturo osvobodimo Slovence teme in sužnjosti, s kulturo jim zbudimo v dušah zavedno ljubezen do narodne svobode, z ljubeznijo pa jim vdihnemo energijo za borbo in končno zmago... Da, da, Lovrenček, le priden ostani, mu je dejal ter ga pritiskal nase, »jaz hočem skrbeti zate, kakor sta skrbela doslej gospoda Prašnikar in Premrov! In gospod postaneš, ugleden, bogat, srečen! Vidiš prav tak, kakor sem jaz...«

Tak je bil dr. Repičev sklep, in še tisti dan se je uveril, da se ne moti: Lovrenček je bil

izredno nadarjen, odkritosrčno zaupljiv in pogumen deček. In bil ga je vesel! In bil je srečen, da se je čutil samemu sebi ter si očital, zakaj ni storil že davno tako.

In razmišljal je: »Ali me ni vsega premenila Marijanica? — O, da, ona, ona, ki je postala tako čudežno središče vsega mojega mišljenja in življenja! Marijanica, ta prva čista, značajna žena, ki sem jo vzljubil in ki je vzljubila mene! Ona je storila čudež, da so mi mahoma izginile iz srca vse nizkotne strasti, da strmin in klečim pred idealom ženske, ki mu na svetu nisem našel para... Ti mila, sladka, dobra žena, ne boj se: zdaj se mi je posvetilo... končno, končno! — zdaj vidim, da je prava moška sreča le ob strani čiste, značajne žene! Marijanica, Marijanica! tvoji, večno le tvoji!«

Kakor v snu je šepetal dr. Repič sam s seboj in ni videl ničesar okoli sebe: niti gospe Verderberice, ki je stopala na nasprotni tržni strani ob mojstru Danetu, mi onazil. Njegove oči so zrle le v lastno srce ter niso videle porogljivega nasmeha Verderberice in ne besno bledega lica Danetovega... Htel je domov, k njej, k njej, da jo vidi, vidi ter ji pove znova in znova, da jo ljubi, kakor še ni ljubil nikoli...

»Mamica! Marijanica!« je vzklikal, ko je stopil v svoje razkošno opremljeno stanovanje. »Glej, kaj vse sva nakupila z Lovrom!« Iz kuhinje je pritekla bleda, a smejočega

se obrazka in z očmi, polnimi plahe, vrole, a obupno vdane ljubezni.

»Nov klobuk! Nove čevlje! Novo obleko!« je vriskal Lovrenček. »O, gospa, kako dober je gospod doktor!« — In zgrinjajal je zavoje. »Pa gospoda Vodnika sem videl! Za ramo me je držal ter mi je rekel, da me bo imel rad! Jutri poideva k njemu, gospa! In povem mu »Zadolžnega Kranjca« in »Dramilo« in vse, vse, kar sem se naučil pri gospodu Prašnikarju...«

Ves blažen je ščebetel Lovrenček. Dr. Repič pa je ovil Marijanici roko okoli pasu ter ji dejal:

»Tudi nate nisva pozabila, mamica!« in položil je prednjo zavojo.

»O Bog, že zopet! Kaj vendar misliš!« se je začudila Marijanica, a njene kakor ogljje temne velike oči so se otožno zasmejale. »Koliko si mi že nakupil, a še ne odnehaš!«

»Nikoli, Marijanica!« je zatrijeval odvetnik. »Vso svilo, ves atlas, batist, ves musselin bi pokupil ter bi te obsul z diamanti in biseri, a še vedno bi se zavedal, da je premalo... premalo...!«

In potegnil jo je narahlo v svojo sobo ter ji govoril:

»Zena moja, blažen sem od sreče! Ljubim te, ljubim, ljubim!«

»Drago!« je šepnila ona, sklenila roke, povsila glavo in vzdihnila.

Čudi tu mora stopiti prva na plan naša mladina, sama dajati in sama zbirati z vsjo požrtvovalnostjo idealne mladosti. Nima mnogo mladine, toda s svojo vstrajnostjo lahko mnogo nabere ter pridobi v krog nabiralcev množico drugih, vse one, ki so dovzetni za idealno požrtvovalnost.

Naši mladinci širom domovine, v mestih in vasi veljajo klice: Vsak naj prevzame prostovoljno narodni davek za Jugoslovensko Matico in druga narodno-obrambna društva! Vsak naj z vnebo in neumorno nabira in naj ne izpusti nobene prilike. Komur je na srca usoda domovine, usoda odtrganih, nesrečnih, stradalajočih in zatiranih bratov, bo pridobil nove nabiralce. Danes je premalo resnosti v mladini in preveliko mladosti v narodu.

Ko se vedno bolj utrjuje tuje gospodstvo na Primorju in v Koroski in padajo tam bombe na nedolžne naše ljudi, še pri nas vedno bolj množe zabave in veselice. Tam preko tuge, pri nas pa prešerno veselje. To kričeče

nasprotje odpraviti vi mladi in žisti, a če že morajo biti zabave, uvedite povsod svoj davek — davek mladine.

Na vseh veseljih, vseh zabavah in vseh prireditvah naj se nabira vstopnina in prispevki za naša obrambna društva pri vseh onih, ki imajo srce in voljo prispevati za našo stvar.

Po vseh solah naj se snujejo krožki, ki organizirajo nabiranje, da se bo ono vršilo v redu in splošno. Ti krožki naj stopijo v zvezo z našimi obrambnimi društvi, ki jim dajo vse informacije in legitimacije, da bo nabiranje urejeno in čim najuspešnejše.

Z delom pa je treba pričeti takoj, da bo že prvi december, naš največji narodni praznik, proslavljen s vašim plemenitim delom, z davkom mladine.

Vseposlošen mora postati ta davek in nikdo se mu ne sme odnehati, ker pred nami je velik cilj, za katerega je treba ogromnih žrtv. Prvo in krepko pomoč pa dajte vi mlada, zlata srca — s svojim davkom mladine! Mladina na delo, na zbiranje.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. TRUMBIČ NA POVRATKU V DALMACIJO.

—d Bakar, 29. novembra. Včeraj ob devetnajstih je došel semkaj s posebnim vlakom minister dr. Trumbič. Na bakarski postaji je njega, gospo in spremstvo (osebni tajnik Ostojič, dr. Trinajstić, Milan Marjanović in dr.) pričakoval komisar državne policije Ujčić z uradnim avtomobilom. Dr. Trumbič se je avtomobilom peljal v mesto Bakar. Na poti v vasi Krasica ga je pozdravil istrski begunec, učitelj Prebelič z ginitivnim govorom. Ljudstvo je plakalo. Okrog enaindvajsetih je dr. Trumbič z gospo in spremstvom med burnimi ovacijami prisotnega ljudstva odpotoval v Split.

EMRT ITALJANSKEGA DELEGATA.

—d Rim, 29. novembra. (Stefani). Italijanski delegat reparacijske komisije Bertolini je na vozniki iz Pariza v Rim v Turinu umrl.

NESOGLASJE MED FRANCIJO IN ANGLEŠKO.

—d Paris, 29. novembra. Kakor poročajo »Matine« je francoska vlada predlagala angleški vladi, naj grško ljudstvo posvari, naj ne pokliče nazaj na prestol bivšega kralja Konstantina. V slučaju, da se kralj vrne, naj se Grški odtgne finančna in politična pomoč in naj se zagrozi s prekinjenjem diplomatskih odnosov. Angleška vlada je predlog odklonila.

AVSTRIJA IN ROMUNSKA.

—d Dunaj, 29. novembra. Dunajski zastopnik bucareštanskega lista »Universale« je imel razgovor z zveznim kancelarjem dr. Mayrom. Zvezni kancelar je najprej naglašal, da se nahaja avstrijska republika z Romunsko v najboljših odnosih in je spomnil na odkritosrčno in pristransko razmerje, katero je vedno gojila stranka, ki je sedaj na vladi, napram Romuniji. To dejstvo je pripravilo, da pripravi ta gospodarskim odnosom med Avstrijo in Romunijo. Zvezni kancelar je poudarjal voljo vlade, ki hoče z vsemi zunanjimi državami vzpostaviti in ohraniti dobre in zaupljive odnose. Dr. Mayr je izrazil svojo nado, da bo prošnja Avstrije za sprejem v zvezo narodov gotovo uslišana in je označil govorice, po katerih stranka vlade stremi po monarhizmu, za neosnovane. »Stojimo na stališču republike, je dejal kancelar, in mi bomo znali braniti svojo neodvisnost proti vsem napadom, najsi že pridejo od katerekoli strani«.

ORGANIZACIJA MADŽARSKEGA DELAVSTVA.

—d Budimpešta, 29. novembra. Različne delavske zveze, ki so bile ustanovljene po razpadu proletarske diktature in ki so si postavile za cilj razen izboljšanja gospodarskega položaja delavskih slojev tudi obnovo dežele, so dne 15. septembra sklenile združiti se v blok, čigar izvršujoči organ bi bila 9članska komisija. Madžarska delavska stranka je bila pozvana, naj vstopi v blok. Ko so

se voditelji te stranke za to izrekli, se je vršilo v vodstvu stranke dne 27. septembra posvetovanje, pri katerem je predsednik poudaril, da je že pred daljšo časa prekinil stike z mednarodno socialno demokracijo in da stoji na nacionalni podlagi. Hoče se udeležiti teške naloge pri vzpostavitvi dežele in stopiti s svojo stranko v blok nacionalne delavske zveze. Pri posvetovanju se je ugotovilo 6 točk, v katerih se med drugim izjavlja, da stoji blok na narodnostni podlagi in da si stavlja za cilj organizacijo ter politično in gospodarsko okrepitev delavstva. Posamezne stranke so dolžne, da se pri tem materialno podpirajo, ohranijo na v točkah, ki nasprotujejo njihovim programom, popolno svobodo.

CERKEV IN VOLITVE.

—d Varšava, 29. novembra. (Brez-zično). Vratislav Knežkošof je katoliški duhovščinski prepovedal, udeležiti se ljudskega glasovanja v Zg. Sloziji. V svojem pastirskem pismu je poudarjal potrebo, da se cerkev vzdrži politike.

POŽAR V LIVERPOLU.

—d Pariz, 29. novembra. »Matine« javlja iz Londona, da je v Liverpoolu pri zadnjem požaru zgorelo za 400.000 funtov sterlingov volne. Domnevajo, da je bilo pri požaru udeleženo najmanj 15 oseb.

POLJSKA IN MIR.

—d Varšava, 29. novembra. Zunanji minister je izjavil časnikašem: Najbolj vroča želja Poljske je, skleniti končnovojni mir. Minister je izrazil svoje prepričanje, da bi mogla Poljska gotovo voditi vojno, če bi bila prisiljena k temu, in da bi to vojno tudi gotovo dobila. Minister je prepričan, da boljše stvari ne žele zopet pričeti vojne, čeprav meni on, da Poljski ni sedaj niti spomladi ne grozi vojna, vendar pa je treba paziti.

—d Moskva, 29. novembra. (Brez-zično). Iz Cite javljajo, da se je kitajskim četam posrečilo, da so zasedle mesto Urgo, katerega so se bile polastile čete generala Urgerna, naslednika atamana Semenova.

DELO IRŠKIH REVOLUCIONARJEV.

—d London, 29. novembra. Ponoči od sobote na nedeljo so izbruhnili v skladiščih in nalagališčih bombaži ter v Liverpoolski luki na skupaj 30 mestih požari, ki so jih vžgali sinfajnovci. Policija je šla takoj na delo in je aretirala 5 požigalcev. Pri tem je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Škoda je neizmerna.

—d London, 29. novembra. (DKU). Na Irskem so postavili taborišče za revolucionarne internirance.

VLADNA KRIZA NA PORTUGALSKEM.

—d London, 29. novembra. (Brez-zično). Novi portugalski kabinet je demisioniral, ker je senator De Castro vladi v imenu liberalne in demokratske stranke, ki sta se združili v opozicijo, dal nezaupnico.

Invalidski davek.

Te dni se je objavil finančni zakon za leto 1920—1921, s katerim je uveljavljen med drugim tudi invalidski davek. Donos tega davka se bo porabil izključno le za kritje podpor invalidom. Plaćevati so ga dolžni vsi davčni zavezanci, ki plačujejo neposredno davke na ozemlju naše kraljevine. Podstava za odmero je vsota v področju enega davčnega urada predpisanih neposrednih davkov in državnih pribitkov in to tudi od onih davkov, ki so predpisani le idealno, na primer od hišnega davka hiš, ki so začasno oproščene državnega davka, in se državni davek določi le idealno za podstavo avtonomnim dokladam.

V Sloveniji se bo odmerjal invalidski davek od sledečih neposrednih davkov z državnimi pribitki vred: zemljarine, hišnih davkov (razredarine in najmarine) občne pridobnine, posebno pridobnine, rentnine, plačarine in davščine na taničenje. Dohodnina z državnimi pribitki le podstava za odmero invalidskega davka le v onih primerih, v katerih niso dohodki zavezani nikakemu druge-

mu neposrednemu davku, razen dohodnine.

Invalidski davek znaša do vsote predpisanih neposrednih davkov po 80 K 8 K, do 200 K 24 K, do 400 K 48 K, do 800 K 96 K, do 1200 K 144 K, do 2000 K 240 K, do 2800 K 348 K, do 4000 K 500 K, do 6000 K 756 K, do 8000 K 1040 K.

Pri višjih predpisanih invalidski davek progresivno raste in se polagoma stopnjuje do 20 odstotkov odmerne podstave.

Državni in zasebni nameščenci bodo plačevali invalidski davek, kolikor pridejo v poštev njih službeni prejemki, na podlagi lastnega davka od teh prejemkov (dohodnine ali plačarine, ki odpada na te). In sicer istodobno in na isti način, kakor davek od plače.

Na rentnino, pobrano potem odbitka od obresti hranilnih virov, se bo invalidski davek računil ločeno, če celotne obresti dotične hranilne vloge presegajo vsoto 60 K. O pobiranju in računanju invalidskega davka od te rentnine določa denarni zakon posebna navodila od davčnih oblastev.

Invalidski davek se bo mogel definitivno določiti šele po preteku davčnega leta. Da pa se ne nabere preveliki zaostanki na tem davku, so davčni zavezanci dolžni, da že pri vsakem plačilu davka tekom davčnega leta plačajo invalidski davek, ki odpade po lestvici na vsoto plačanega davka.

Na vsoto do sedaj plačanih davkov za leto 1920 je treba plačati in-

validski davek po lestvici najkasneje do 1. decembra t. l. Po tem roku se bo izterjal prisilnim potom. In če bodo dan predpogoji od tega dne dalje, računili tudi zamudne obresti. Ako je davčni zavezanec na primer za leto 1920 že plačal 600 K neposrednih davkov, mora, ako se hoče ogniti navedenim posledicam, plačati do 1. decembra t. l. še 96 K invalidskega davka.

Slovinci! Jugoslovenci!

Naša domovina je doživela v zadnjem času dva težka udara. Izgubili smo v plebiscitu našo Korosko, izgubili smo v pogajanju našo Primorsko in del Kranjske. Dve težki rani je vsakalor nasilje naših zemlji, ona krvavi in naša srca krvavijo z njo.

Znano vam je, koliko boja in žrtv je bilo treba, predno smo osvobodili svojo domovino tujega jarma. Ko je kapitalizirala stara Avstrija, smo se razveselili svobode in smo mislili, da je konec bojev in žrtv in da nam nihče ne more braniti, da se ves naš narod združi v svoji državi. Toda Evropa je šla preko Wilsonovih gesel v novo življenje in na našo malo domovino pritiskali so zemlje lačni hinavci Italijani, ki so našli v avstrijskih Nemcih svoje zavezance. Tako so nam raztrgali dve najlepši pokrajini. Treba je bilo videti obup in jok koroskih Slovincov po plebiscitu, da bi razumeli njih bolelo. In kaj je pretrpel naš narod v Primorju? Mi vemo, da pride nekdanje rešitve, vemo pa tudi, da bo udarec v S. Margheriti poravnal le takrat, ko bo izbrisana vseobupljiva krivica, ki se je dogodila koroskim Slovincem, ko bo osvobodjena naša Koroska. Zato se morajo pred vsem raz-

krinkati pred celim svetom vse mahinacije in sleparije, ki so se dogajale pri plebiscitu, podpirati moramo vsako osebo, ki gibanje na Koroskem, obenem pa pomoči onim, ki so v čisti ljubezni oddali svoj glas za Jugoslavijo, danes pa so izročeni na milost in nemilost nemški maščevalni strasti.

V ta veliki namen, ki si ga je stavilo društvo »Gospodarski Zvon«, so pa potrebna sredstva. Zato vas prosimo in trkam na vašo bratska srca, da nam pomagate, ker le z vsestransko podporo celega naroda bomo dosegli ta vzvišeni cilj. Prosimo vas, da ob vsaki priliki in po vseh mestih mislite na neodrešeno Korosko. Ustanovite po možnosti povsod podružnice »Gospodarskega Zvona«, prijavite jih društvu v Ljubljani, ki vam bo dala nadaljna navodila. Nabirajte darove in odprite vrata onim, ki bodo v imenu društva prišli k vam po mal dar!

Pozivljamo vas, ostanite svesti z nami v boju za našo bodočnost in pomagajte svoji nesrečni domovini.

V Ljubljani, 18. novembra 1920.

Za društvo »Gospodarski Zvon«:
Dr. I. C. Oblak l. r., Dr. I. Stefančič, predsednik, tajnik.

Neodrešena domovina.

—d Slovensko šolsko vprašanje v Gorici. Gorški Slovenci zbirajo gradivo, da pouče široko javnost, kako žalostna slika sedanjih razmer so slovenske šole v Gorici. Odgovorne činitelje zadeva velika sramota. Ali smemo upati, da bo kaj boljše po Sforzovi izjavi v parlamentu, ki obljublja Slovincem pošten postopanje z njimi v kulturnem pogledu?

—d Italijani taje! Agencija Stefani javlja. Visti, ki jih razširja neka jugoslovenska agencija, da Italijani mučijo jugoslovenske prebivalstvo na otokih Crez in Ložini, so neutemeljene.

—d Dramatični krožek v Ajdovščini pridno deluje. Vprijazni je burko »Španska muha«, ki je krasno uspela in privabila obilo občinstva. Igra se je ponovila v nedeljo.

—d Podporno društvo za dijak na realni v Idriji potrebuje zlasti te knjige: Janežič-Sket: Slovenska slovnica; Sket: Slovenska gramatika za I., II., III., IV., V., VI., VII. in VIII. razred; Fr. Erjavec: Živalstvo; Naše škodljive rastline; Schödlar: Botanika in Zoologija (Knjiga prirode; izdala Mohorjeva družba); Pavlin: Rastlinstvo; Macher: Živalstvo za nižje razrede; Macher: Rastlinstvo za nižje razrede; Macher: Botanika za višje razrede; Juvančič: Francoska slovnica I. in II.; Zemljepisni atlant (Richterjev ali katerikoli drugi); Zgodovinski atlant (Putzgerjev); Senekovič: Fizika za nižje razrede; Baehler: Kemija; Reissner: Fizika za višje razrede; Kočnik: Fon; Deutsches Lesebuch I. in II.; Weitzenböck: Französisches Sprachlehre II. A.; Kaspret: Zgodovina starega veka; Latinski slovar (katerikoli); Grški slovar (katerikoli). —d Dijaštvo si mora še vedno pomagati s prejšnjimi knjigami. Kdor more odstopiti kako knjigo, stori dobro delo.

—d Požar. Na Zagi na Bovškem je nastal požar v hiši Marija Zagarjeve št. 134. Požar se je hitro razširil in vpelel tri hiše, lani popravljene. Boda nesrečnih pogorelcev je strašno; na cestu so brez strehe, ker stanovanj ni in popravljeno je razmeroma le še malo.

Politične vesti.

—d Izid volitev na Stajerskem se razglasi v četrtek. Iz Maribora poročajo: Včeraj in danes so prispeli v Maribor predsedniki zunanjih volilnih okrožij ter se je končalo štetje že prišlo. Pričakovati je, da se bo končni rezultat volitev na Stajerskem razglasil v četrtek.

—d Volitve v kranjskem okrožju. Glavni volilni odbor za kranjsko okrožje še ni končal skrutinja. Službeni rezultat volitev se razglasi šele takom današnjega dneva.

—d Zebot napada sodišče in sodnike. V včerajšnji mariborski »Straž« se je g. Zebot zaletel, čuteč se, da kot narodni poslanik v tukajšnje okrožno sodišče ter v posamezne sodnike. V svojem ogabnem napadu je očital predstojniku tukajšnjega okrožnega sodišča, da protizira pri sodišču Nemce, jih priteguje k centimam, se vozi na njihove stroške okrog in da jim je pridobil volilno pravico kot vnet pristaja JDS. Predstojniku očita, da je s takim postopanjem neodvisnost sodnikov na mariborskem sodišču omejena. Priporočila mu, da se naj v bodoče briga za nerednost, ki se ba je vršo na mariborskem sodišču.

—d Drugi napad je naperjen proti sodniku dr. Kramerju, kateremu Zebot očita, da je kot zvest pristaja JDS dostoj obsojil vsakega pristaja SLS, ki je prišel pod njegovo roko. Nadajše opozarja predstojnika g. Cajnkarija na razmerje med sodnikom dr. Kramerjem in novinarjem Pircem. rekoč da ima Pirc v pisarni g. sodnika več pravice kakor sodnik sam. Za to bratstvo med sodnikom dr. Kramerjem in novinarjem Pircem hoče Zebot zainteresirati Ljubljano.

—d Češkoslovaška za interniranje. Politična uprava sestavlja zapisnik vseh onih ljudi, ki so bili med vojno internirani ali zaprti in ki zahtevajo za to odškodnino. Doslej se je priglasilo 761 oseb, katerih zahtevki znašajo na odškodnino 15.325.974 kron.

—d Papirski narečji proti D. Annunzia. »Corriere d'Italia« objavlja pismo apostolskega upravitelja reške škofije D. Annunzia, v katerem ga prosi upravitelj v imenu reškega prebivalstva, naj sklene mir. V pismu veli med drugim: Narod ni videl nobene možnosti, prenehati rapalske pogodbe in misli, da sedaj ne ostane nič drugega, kakor uklopiti se gotovemu dejstvu in z mirnim srdetstvom stremiti za vrviženimi ideali.

—d Boljševiki militarizirajo ženske. In Helzingfors poročajo: Sovjetska

vlada je odredila, da se potom posebne organizacije militarizirajo vse ženske v Rusiji v svrhu izdelavanja perila za vojake.

—d Razprava o svetovnih problemih. V Londonu poslani poročevalci Agence Havas javlja: Prvi razgovor med ministrskim predsednikom Leyguesom in Lloyd Georgeom je bil izmenjava misli o svetovnih problemih, za katere se zanimata Francija in Anglija. Z ozirom na odnosnost zastopnika Italije je imel.

—d V Londonu se že boje ireev! Lst poročajo iz Londona: Včeraj so bile izdane nadaljnje odredbe za varstvo raznih poslopij glavnega mesta zoper evnenalne napade sinfajnovcev. Okoli poslopij, kjer stanujeta Lloyd George in Bonar Law, kakor tudi okoli nekaterih ministrov, so zgrajene barikade. Pravica do vstopa v parlament je preklicana. Kakor poroča »Journal«, je vhod v tajništvo za Irsko zaprt z železno verigo. Sir Greenwood se vozi po glavnem mestu v oklopnem avtomobilu. Urad za zunanje posle je podoben trdnjavi.

—d Protiboljševiška zarota. Po neki ruski vesti je zadnje protirevolucionarno zaroto zoper sovjetsko vlado v Moskvi izdala neka plesalka, kateri je bila zarota znana. Plesalko so kasneje zadavili. Od udeležencev so jih 60 ustrelili.

—d Sodba v cetinskem procesu. Pri cetinskem sodišču je bila izrečena razsodba nad 137 obtoženci, ki so bili obtoženi radi veleizdaje. Obsojenec so na pol leta do 10 let. 49 obtožencev je bilo izpuščenih, ker se jim je zaračunal preiskovalni zapor.

—d Dr. Magdič odstavljen. Poverjenik za Medijmurje in veliki župan varazdinski dr. Magdič je bil pozvan, da izroči svoje agende najstarejšemu županjskemu uradniku.

Iz naše kraljevine.

—d Spalni vozovi Beograd—Praga. Pregledno javlja: Prometni ministri objavljajo: Direktorni vozovi Beograd—Dunaj, kakor tudi spalni vozovi Beograd—Praga, ki so se doslej odpravljali z brzovlakom št. 4 ob 21, se bodo odsele odpravljati z brzovlakom št. 6 ob 18 iz Beograda vsak ponedeljek, sredo in petek.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Vapaj.

(Ob 2. obletnici narodnega ujedinjenja.)

Ovam' ovamo, preko planina
Doljite bratce, doneste spuš:
Majke je Slave još dijedovina
Dokud uz Soču spušta se Kras.

Ovam' ovamo na krvava brda
Gorica zove, junački rod,
Sloboda traži iz jarma tvrda
Ovamo hitro upravite hod.

Ovam' ovamo gdje naših vila
Oko Postojne divan je hram;
Do sinjog mora, gdje nam je sila
Put je sudbinom odredjen vam.

Od Opatije tam do Devina
Čuje se tužan, očajan zov;
Dodjite spasiti izpod tadjina
Život nam, blago, polje i krov.

Slavnik i Učka, Snežnik i Nanos
Našega tijela uda su to;
Mirna i Raša bude vam zanos
Da nam se vrati slavensko tlo.

Gorko li cvili Dragonja bane
Okove teške skini ruz;
Veliki Jože ljute iz rane
Služiti mora latinski grad.

Ovamo kralju, vodjo junaka
Pazin te čeka, Draga i Lini;
Hrvatska Istru do Kamenjaka
Cezne za tobom srdačnem svim.

Divi da vidiš vilinske dvore,
Kraljević Marko gdje spava san;
Ovamo žurno na naše more
Suzama roblja kada si zvan.

Zar da nam tujdin vjekoma vlada
Sužanstvo naše vječno je zar?
Slobodna braca naša su nada
Donijet slobodu njihov će mar.

Istarski guslar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. novembra 1920.

—d Dan državnega ujedinenja je velepomemben za vsa država in za ves narod. Ako se naj kak dogodek v naši zgodovini slavi, se mora slaviti gotovo akt, ki je končno veljavno poklical v življenje našo kraljevino. Zato bodi obletnica tega znamenitega zgodovinskega čina v resnici pravi državni in narodni praznik, ki ga naj praznujejo oblasti in celokupno prebivalstvo. Vlada sama proglašava obletnico našega ujedinenja za državni praznik, ne odreja pa obilgatoričnega praznovanja, marveč prepušča to praznovanje dobri volji uradov in posamičnikov. Kakšna dolednost je to? Ali ni to skrajno omalovaževanje tega historičnega dogodka, ki tvori mešnik v naši zgodovini? Kako drugače slaviti drugi narodni take za nje pomembne zgodovinske dogodke! Vzemimo samo Čehoslovake, s kakim pompom proslavljajo svoj državni praznik — dan narodne osvoboditve! A mi? Naša pokrajinska vlada misli, da je državni praznik povsem zadostno praznovan, ako na ta dan opravi škof svojo obilgatorično božjo službo prav tako, kakor jo je opravil prej pod Avstrijo in Habsburžani. Če nicesar drugega, to dejstvo že izpričuje, da se naši volilni krogi še danes ne morejo živjeti v nove razmere. Nas je sram, v resnici sram, ker se zavedamo, da so gotovi krogi še vedno brez srca in čustva za državo, za državno in narodno ujedinenje.

—d Proslava 1. decembra v Mariboru. Iz Maribora poročajo: Tukajšnja garnizija bo slavila praznik našega ujedinenja na izredno slovesen način. 1. decembra dopoldne se vrši slavnostna maša, nato na parada. 30. novembra bo mariborsko topništvo oddalo 11 strelcev. 1. decembra pa 21 strelcev. V dvorani Narodnega gledališča se vrši 1. decembra dopoldne slavnostna akademija za šolsko mladino, in sicer ob 11. za višje razrede, ob pol 5. dopoldne pa z istim vzporedom za nižje razrede.

—d Žaba. Psihološko umevno je, ako se stranke pred volitvami povečujejo ter skušajo sebi in nasprotnikom vsiliti misel, da so najmocnejša stranka. Po volitvah pa napravi resna stranka suhoparno bilanco. Ne tako SLS. Napuhuje se kakor tista žaba v pravilici, in vendar je njen poraz v minulih volitvah očviden za vsakogar. Iz gotovega vira vemo, da so računali s 70 odstotki volilstva in z ravno toliko poslanci. Po njihovem računu bi jih po tem takem moralo biti izvoljenih 25 ali 26 poslancev. Namesto tega borih 14 s komaj 35 odstotkov volilstva. Pa še govore o zmagi. Komu jo hočejo natveziti? Kvečjemu da si to v svojo lastno tolažbo hočejo sugerirati samim sebi. Njihovi časopisi so pred volitvami pisali, da bo SLS porazila vse druge stranke v Sloveniji, torej bi morala dobiti vsaj 51

odstotkov poslancev. Pa so dobili komaj dobro tretjino. Ne, ne, tega poraza ne zabriše nobena farbarija. Prav tako je z razkritjem svoje zmage v Ljubljani. Pa je njihov kandidat dobil komaj polovico glasov od našega. Ob propozicijah volilnem sistemu klerikalcem v Ljubljani enega mandata nihče ni oporekal. Ta »zmaza« tudi ni nič novega. Saj so pri zadnjih občinskih volitvah že isto dosegli. Da bi bila pa to za splošno tako veljkanska pridobitev, kakor trdi, prav dvomimo, ako ne bo dr. Gosar pokazal več plodovitosti kakor njegovi pristavi v ljubljanskem občinskem svetu tekom zadnjih devetih let.

— Dr. Gosar zmagal. Včerajšnji »Slovenec« naznanja, da je v Ljubljani zmagal dr. Gosar s 1762 glasovi. Vselej nad to zmago klerikalcem lahko privoščimo. Se eno tako zmago naj dobijo in nobenega poslanca ne bodo več imeli. »Slovenec« oznanilo se tako glasi, kakor bi bili dobili mandat s toliko glasovi nad potrebno večino. V resnici pa je volilno število v Ljubljani 2201 in manjka klerikalcem do tega števila celih 439 glasov; mandat so dobili le 2 volilnim ostankom. Nobena stranka razven JDS ni dosegla volilnega števila. Dr. Tavčar je izvoljen s 3136 glasovi; ima torej 995 glasov nad potrebno večino in celih 1434 glasov več kot klerikalni poslanec v Ljubljani, 2007 glasov več kot NSS in 1697 glasov več kot KS!

— Vpliv proporcije. K naši včerajšnji notici pod tem naslovom dostavljamo še to-le: Če bi veljal proporcijni sostav kakor za občinske volitve v Ljubljani, tedaj je dobili volilni količnik, če se razdeli število oddanih glasov s številom kandidiranih mest + 1, v našem slučaju s 4+1=5. Ker je 8804:5=1761, dobi JDS enega poslanca in ima volilni ostanek 3196—1761=1435. SLS dobi s svojimi 1762 glasovi tudi enega poslanca, nobena druga stranka pa ni dosegla tega števila. Najbližja je potem komunistična stranka s 1499 in JDS s 1435, ki bi imela dobiti vsaka po enega poslanca. »Sorazmernost« razdelitev bi bila torej JDS dva, SLS enega in KS enega poslanca.

— II. kongres Jadranskega zbora v Zagrebu se ne bo vršil, kakor javljeno dne 5. in 6. t. m., ampak pozneje. Določeni dan se objavi pravočasno. — Tainišvo Jadranskega zbora Ljubljana.

— Dr. Korošec poslanec brez dovoljenja cerkvene oblasti? Neka višja cerkvena osebnost, ki je informirana o vsem, kar se tiče klerikalne politike v Sloveniji je v zasebnem razgovoru sumpala svojemu prijatelju, ki ni klerikalec, da kandidira dr. Korošec proti volji cerkvene oblasti, ker se ni poslužil pravice kot katoliški duhovnik prositi cerkveno oblast za dovoljenje, da sme kandidirati. Kodeks cerkvenega prava vsebuje namreč poseben paragraf, ki prepoveduje duhovnikom sprejemati politične mandate katerekoli stranke brez izrecnega dovoljenja svojega škofa. Dr. Korošec je v bivši Avstriji imel to dovoljenje, po prevratu pa je kratkoma ignoriral cerkveno oblast, katere tudi v bivši Avstriji ni vedno spoštoval. Katoliški duhovnik mora na podlagi izjav rimskih razlagalcev cerkvenega prava prositi vsaki-krat za tozadevno dovoljenje. Papež Pij X. je izdal celo posebno okrožnico na škofo, v kateri jim zabija, da morajo strogo paziti na tozadevno dovoljenje. Dr. Korošec je torej kandidiral brez dovoljenja oblasti. Nas ta stvar čisto nič ne zanima, dr. Korošec in škof naj ta spor opravita med sabo.

— Zaradi državnega praznika ne uraduje jutri, 1. decembra. Mestna hranilnica ljubljanska.

— Obsojen obrekovalce orožnikov in Sokola. Pišejo nam: Nedavno tega je bil blejski kaplan Josip Stupica obsojen pri okrajnem sodišču v Radovljici na 7 dni zapora, odnosno 1000 K globe zaradi žaljenja moštva orožniške postaje na Bledu, kateremu je očital ne samo, da je pristal, marveč tudi zaščiten Sokolstva, ter vodstvu blejskega Sokola, ki razširja med sokoliki namrščajem protiverško agitacijo. Dejanje je izvršil Stupica dne 28. aprila 1920 v dopisu na Orlovsko zvezo v Ljubljani, ki ga je potem odstopil Sokolokemu Savezu v Ljubljani. Stvar je v tesni zvezi z afero dr. Ivana Benedik in gostilničar Herman Tome na Bledu.

— Zadržna šola se odprla zopet v letošnjem zimskem tednu. Vpisovanje se vrši pri ravnateljstvu državne trgovske šole v Ljubljani, Kongresni trg št. 2 dne 6. decembra od 9. do 12. ure dopoldne. Pogoji za sprejem v Zadržno šolo je dopolnjeno 16. leto in dovršena ljudska šola. K vpisovanju je treba prinesiti krstni list in zadnje šolsko izpovedilo ter 20 kron kot vstopnino. Šolnine ni nobene. Pouk se bo vršil na državni realni gimnaziji, Poljskanska cesta, in se začne v torek 7. decembra ob 3. uri popoldne. Zadržna šola bo trajala približno do konca aprila 1921.

— Višji šolski svet v Ljubljani bo od 1. decembra nadalje sprejemal stranke samo ob torkih in četrkih od 10. do 12. ure dopoldne.

— Zveze z inozemstvom. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Počeni s 1. decembrom t. l. bodo odhajali kurzni vozovi Beograd — Wien in spalni voz Beograd — Praha iz Beograda vsak ponedeljek, sredo in petek z brzovlakom št. 6 ob osemnasti uri, namesto kot dosedaj z brzovlakom št. 4, ki je odhajal iz Beograda ob enajdevaestih.

— Vpisovanje v »Ruski kružek« se vrši ta teden Jurčičev trg št. 9/II. V soboto ob 6. bo sestanek vseh članov, pri kateri priliki se bo govorilo o učenih urah in obenem se plača mesečno članarino.

— Posojilo lokalne železnice Ljubljana - Kamnik. Interesi se opozarjajo na razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. 8136/Val. v »Ur. Listu« o izrebanju 4% prioritetnega posojila lokalne železnice Ljubljana-Kamnik.

— Drazba zaplenjenih konj (huculov) se vrši v četrtek, dne 2. decembra ob 3. popoldne na pristavi »Vnovčevalnice«. Zelen hrib pri Dolenskem kolodvoru.

— Zločin v Celju. V soboto zjutraj so našli Jurija Plahuta, mehanika v Gaberjah št. 16, v njegovi spalni sobi (tik njegove delavnice) težko ranjenega na postelji ležati. Mož ej bil, kakor vsi znaki kažejo, tudi oropan. Plahuta, ki je dobil od neznanega zločinca s kladivom dva smrtno nevarna udarca na glavo, leži še v polni nezavesti v celisti bolnišnici. Kakor so poizvedbe ugotovile, se je nahajal ob 6. in potem zvečer dne 26. t. m. v mehanikovi delavnici voljak, od 22 do 24 let star, srednje velikosti, suhega obraza, svitle polti (blond), ki je, ne da bi kaj govoril, čez nekaj minut iz delavnice izginil. Ker je tega voljaka neka priča videla, da se je nahajal brez vsakega posla v delavnici, je sum upravičen, da je ta voljak le za kratek čas izginil, da se je pa zopet povrnil, ko se je priča iz delavnice odstranila. Iz krvnih madežev, ki so se našli na licu mesta, je ugotovljeno, da je imel zločinca po izvršenem činu od krvi hudo umazane roke ter da si je pri tem tudi obloko s krvjo ponesnal. Izključeno ni, da je zločinec morda v boju s težko ranjenim Plahuto na rokah ali na drugem delu

telesa ranjen. Pozivila se zaradi tega občinstvo, da javi policijski oblasti vsako osebo, ki bi se jo videlo s svežo rano ali pa z obloko, omadeževano s krvjo v Celju ali v vsem celjskem okrožju. Ker ni izključeno, da je ta zločin izvršil civilist v vojaški obleki, bi bilo za izsleditev zločinca nujno potrebno ugotoviti, če je kdo videl takega človeka z vojaško kabo brez senčnika na večer ozroma v noči od 26. na 27. t. m. v kakšnem javnem lokalu ali pa na cesti.

— Roparski napad v Mariboru. Iz Maribora poročajo: 26. t. m. je prispela na tuk. glavni kolodvor iz Celovca Katarina Leiroutz ter vrašala dva na kolodvoru se sprehajajoča moška, kje je posredovalnica za službe. V daljšem razgovoru z njima jima je povedala, da ji je umrla mati in da je podedovala 4000 K. Možakarja sta ji takoj obljubila službo ter jo odvedla s seboj. Ko sta prispela na Tezno, jo je eden pograbil za roke, drugi pa ji nastavljal na prsa velik nož, grozeč ji, da jo umori, če ne izroči 4000 K. Leiroutz jima je v smrtni strahu izročila denar, nakaar sta roparja pobegnila.

— Velika afera na pošti. Na tukajšnji pošti so prišli na sled veliki organizirani družbi, ki je odpirala pisma, ki so dohajala zlasti iz Amerike, in kradla v njih se nahajajoče denarne pošiljave. Polcija je aretirala celo vrsto v afero zapletenih oseb. Poizvedbe se nadaljujejo. Kompromitiranih je ba je tudi več višjih uradnikov.

— Kaverna Zvezda. Za danes napovedani koncert vojaške godbe se je preložil na jutri, 1. decembra. Začetek ob pol 21. Vstop prost.

— Položnica. Danes prilagamo za naše cenjene naročnike na hrvatskem ozemlju položnice čekovnega urada v Zagrebu in prosimo, da se jih pravočasno poslužijo.

Izid volitev v konstituanto.

Zagreb, 29. novembra. Po vesteh iz raznih krajev naše kraljevine so potekle volitve v konstituanto popolnoma mirno, nikjer ni prišlo do spopadov. Samo v Visokem in Bosni so razbili Čokorilovci eno volilno žaro. Volitve se niso vršile v nekaterih mestih Srema, kamor niso dospele volilne krogljice in žare. V teh mestih se bodo volitve izvršile naknadno.

REZULTATI VOLITEV NA KRANJSKEM.

— d Ljubljana, 29. novembra. Izid volitev v konstituanto (neoficielni). Politični okraj Ljubljana okolica: Oddanih glasov 10.939. JDS 640, SKS 2387, SLS 4423, NSS 557, KSJ 1737, JDS 1195.

Politični okraj Kočevje: JDS 577, SKS 955, SLS 2848, NSS 199, KSJ 480, JDS 346. Oddanih glasov 5435.

Maribor, 29. novembra. Politični okraj Konjice: Oddanih glasov 2734. SLS 1061, NSS 37, JDS 197, JDS 770, SKS 622, prekmurska stranka 15, KSJ 82.

Maribor mesto: SLS 413, NSS 590, JDS 484, JDS 917, SKS 28, prekmurska stranka 29, KSJ 402. Oddanih glasov 2863.

Politični okraj Maribor: Oddanih glasov 14.418. SLS 4820, NSS 348, JDS 525, JDS 3733, SKS 9225, prekmurska stranka 125, KSJ 1642.

REZULTATI VOLITEV NA ŠTARJSKEM.

— d Maribor, 29. novembra. Razen izida volitev v 12 občin celjskega in v eni občini brežiškega okraja je znan neoficielni izid v mariborskem okrožju, ki je, kakor sledi: JDS 27.557, SKS 15.084, JDS 20.849, JDS 4456, NSS 2472, KSJ 5665, prekmurska stranka 1890.

— Maribor, 29. novembra. Izid volitev v mariborskem okraju brez mesta Maribora je nastopen: JDS 4820, NSS 348, JDS 525, JDS 3733, SKS 9225, Prekmurska stranka 125, KSJ 1642. Mesto Maribor: SLS 413, NSS 590, JDS 484, JDS 917, SKS 28, Prekmurska stranka 29, KSJ 420.

— Videm ob Savi (okr. Brežice), 29. novembra. Število volilnih upravičencev: 475. Število oddanih glasov: 244. — SLS 83, NSS 6 JDS 13, JDS 95, SKS 31, Prekm. 3, Komunisti 13. Ad rezultat vol. na Kranjskem.

— Sostro, 29. novembra. — JDS 8, SKS 54, SLS 296, NSS 12, kom. 80, JDS 38.

VOLITVE NA HRVATSKEM.

— d Beograd, 29. novembra. Pristali demokratske stranke so priredili snoči podbanu dr. Rojen po končanih volitvah navdušene ovacije, za katere se jim je podban dr. Roje zahvalil s prisrčnimi besedami.

— Beograd, 29. nov. Po poročilih, ki so došla ministstvu notranjih zadev, je izid volitev v Hrvatski in Slavoniji sledeči: Radičevci 49, demokrati 20, hrvatska zajednica 2, radikalci 5 do 6 ter več komunističnih mandatov. Za 16 do 17 poslanskih mest se doslej še ne ve.

— d Zagreb, 29. novembra. Pomilošeni Radič je včeraj takoj iz zapora odšel na volišče, kjer je zaklical, ko je spustil kroglice v volilno skrinjico: »Živela republika«.

— d Zagreb, 29. novembra. Snoči ob 10. zvečer je odšel spreved manifestantov, v katerem so bili pristasi hrvatske zajednice, frankovci in seljske stranke, pred stopanjanje poslan-

Radiča in dr. Gjura Šurmina, katerima so priredili velike manifestacije.

— Zagreb, 29. nov. Po dosedaj znanih volilnih rezultatih je pogorela hrvatska zajednica bolj, nego se je pričakovalo. Njeni glavni voditelji Lorković, Šegvić, Bazala, Drinković (ki si v zadnjem momentu našel volilni okraj v Dalmaciji), Dežman in drugi so izšli iz volitev brez mandatov. Edina, ki sta si rešila svoje mandate sta dr. Šurmin in ban Luginja.

Zagreb, 29. novembra. Kolikor je doslej znano, zavzema Radičeva stranka na Hrvatskem prvo mesto, demokratska pa drugo. Demokrati računajo s tem, da dobe v Liki še 4 mandate, v Gorskem okraju pa 3. Hrvatski klerikalci, kakor tudi Frankovci, ki so računali na velike uspehe v zagrebski okolici in Zagorju, so popolnoma pogoreli.

— d Zagreb, 29. novembra. Izid volitev v belovarski županiji brez koprivniškega okraja je nastopen: Demokrati 8042, hrvatska zajednica 1229, Radičeva seljačka stranka 47634, radikalci 485, ljudska stranka 607, komunisti 902, seljački savez 310, frankovci 959.

— d Sisak, 29. nov. Izid volitev v tukajšnjem okraju je nastopen: Demokrati 116, hrvatska zajednica 84, Radičeva stranka 5737, radikalci 15, ljudska stranka 39, socialni demokrati 166, komunisti 22, frankovci 72, seljački savez 55.

— d Karlovac, 29. nov. Izid volitev v tukajšnjem okraju: Demokrati 332, hrvatska zajednica 533, Radičeva stranka 5461, radikalci 149, ljudska stranka 93, socialni demokrati 98, komunisti 948, frankovci 72, seljački savez 99.

— d Varaždin, 29. nov. Definitivni izid volitev v tukajšnji županiji je nastopen: Radičeva stranka dobi 8 nekv. mandatov in 3 kvalificirane, demokrati 1 mandat (minister dr. Krizman), ljudska stranka 1 mandat (dr. Deželić).

— d Zagreb, 29. nov. Izid volitev v zagrebski županiji se napoveduje nastopen: Demokrati 3 nekv. in 1 kvalificiran mandat, Radičeva stranka 9 nekv. in 1 kval. mandat, hrvatska zajednica 1 mandat.

— d Vukovar, 29. nov. Dosedaj še ni znan izid volitev z 27 volišč. Brez teh volišč je razmerje nastopen: Demokrati 4224, hrvatska zajednica 4702, Radičeva stranka 8948, radikalci 24.486, ljudska stranka 2940, socialni demokrati 2065, komunisti 6134.

— d Požega, 29. nov. Izid volitev v tukajšnji županiji brez volišč v Stičah je naslednji: Demokrati 7373, hrvatska zajednica 1573, Radičeva stranka 22.850, radikalci 3117, ljudska stranka 1372, socialni demokrati 2770, komunisti 214, Čelji 778, frankovci 303.

— d Gospić, 29. nov. V ličko-krbavski županiji manjka še izid volitev iz Lapca. Brez tega volišča je izid naslednji: Demokrati 16.073, hrvatska zajednica 924, Radičeva stranka 14.344, radikalci 853, komunisti 689.

REZULTATI VOLITEV V SRBIJI.

— d Beograd, 30. nov. Vsi dosedajni podatki o volitvah, bodisi iz Srbije ali iz ostalih delov države še niso popolnoma točni. Iz Macedonije dosedaj še ni službenih podatkov. Po poročilih tukajšnjih časopisov so delni rezultati v vsej državi naslednji:

Radikalci 100 mandatov, demokrati 90, komunisti 35, pučka stranka 25, muslimani 25, težačke stranke 26. Radičevci 54, Hrvatska zajednica 6 mandatov. Iz same Srbije so znani do sedaj naslednji izidi: beograjsko okrožje: radikalci 4, demokrati 1; valjevo okrožje: radikalci 2, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; vranjsko okrožje: radikalci 3, demokrati 4, komunisti 1, seljaki 1; krajinsko okrožje: radikalci 3, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; moravsko okrožje: radikalci 3, demokrati 2, komunisti 1, seljaki 1; niško okrožje: radikalci 4, demokrati 2, komunisti 1; podrinsko okrožje: radikalci 3, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 3; požarevaško okrožje: radikalci 3, komunisti 1, seljaki 1, liberalci 1; rudniško okrožje: radikalci 1, demokrati 2; smederevsko okrožje: radikalci 1, demokrati 3; timoško okrožje: radikalci 3, komunisti 1, seljaki 1; užičko okrožje: radikalci 2, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; obričko okrožje: demokrati 2, seljaki 1; prizrensko okrožje: radikalci 3, demokrati 1.

— d Beograd, 29. nov. Izid volitev v Beogradu je bil znatno večji ob 19. zvečer. Izid iz okolice Beograda so bili znani še tekom noči. Upajo, da bo do jutri zjutraj imel minister za notranje stvari izide iz vse države.

— Beograd, 29. nov. Pri tukajšnjih volitvah v konstituanto sta bila izvoljena od radikalcev s 4293 glasovi Nikola Pašić in Mihajlo Marjanović, odvjetnik; od komunistov s 4050 glasovi Sina Marković in Pavle Pavlović, od demokratov s 3195 glasovi Ljuba Davidović, minister na razpoloženju, in dr. Kosta Kumanudi, univerzitetni profesor. Republikanci so dobili 448 glasov, zemljoradniki 352, radniška stranka pa 167.

— Beograd, 29. novembra. Iz vseh večjih mest naše kraljevine poročajo o nepričakovanem uspehu komunistov. V Nišu so dobili od 2742 glasov komunisti 1554. V skopeljskem okraju so si priborili komunisti 8, demokrati 1 in muslimani 1 mandat. Ministrski predsednik dr. Vesnić je kot nosilec radikalne liste v Skoplju propadel.

— Beograd, 29. nov. Z notranjosti Srbije poročajo, da so demokrati zmagali v Smederevu, Paraćinu, Zagubici, Željapolu, Plevlju, Jugoviju, Koršumlju in Vranju.

— Beograd, 29. nov. Po vesteh iz notranjosti Srbije so rezultati za demokrate povsem zadovoljivi. V vranjskem okraju so si priborili demokrati 4 mandate, od teh 1 kvalificiranega, radikalci 3, od teh 1 kvalificiranega, zemljoradniška stranka 1, komunisti 1. V rudniškem okraju so dobili demokrati 2, od teh 1 kvalificiranega, radikalci 1 mandat. V valjeveškem okrožju so si priborili radikalci dva mandata, od teh enega kvalificiranega, demokrati zemljoradniki in komunisti pa po 1 mandat.

V požarevskem okraju so dobili demokrati 3, od teh 1 kvalificiranega, radikalci 1, zemljoradniki 1 mandat. V beograjskem okrožju radikalci 2, od teh 1 kvalificiranega, demokrati 1, republikanci 1 mandat (Jaša Prodanović) v Kruševackem okraju radikalci 2, od teh 1 kvalificiranega, zemljoradniki in komunisti po 1. V timoškem okraju radikalci 2, od teh enega kvalificiranega, zemljoradniki in komunisti po enega. V krajinskem okraju radikalci 2, od teh 1 kvalificiranega, demokrati 1 mandat. Iz bitoljskega okraja rezultati še niso definitivni.

Po dosedaj znanih rezultatih iz treh volišč imajo relativno večino demokrati, ki so dobili okrog 4000 glasov, komunisti 3400, radikalci pa samo 1400.

— d Beograd, 29. novembra. V smederevskem volilnem okrožju so dobili demokrati od 5 mandatov 3.

REZULTAT VOLITEV V VOJVODINI.

— Beograd, 29. novembra. Kontrolni rezultat volitev v Vojvodini je nastopen: Radikalci dobe 22, demokrati 10, komunisti 3, bunjevci 4, socijalisti 3 in seljačka stranka 2 mandata.

— Beograd, 29. nov. Po poročilih iz Gornjega Banata so demokrati tamkaj zmagali z relativno večino, v Doljem Banatu pa je popolnoma sigurna zmaga demokratov.

— Subotice, 29. nov. Pri tukajšnjih volitvah v konstituanto so zmagali komunisti z veliko večino.

VOLILNI REZULTATI V BOSNI.

— d Sarajevo, 29. nov. Izid volitev v mestu Sarajevo je nastopen: Jugoslovenska muslimanska organizacija 3049, komunisti 2101, radikalna stranka 1346, hrvatska ljudska stranka 422, jugoslovenska demokratska stranka 280, socialnodemokratska stranka 208, hrvatska delavska stranka 164, izvenstrankarska muslimanska lista 127, srbska narodna organizacija (Čukorilo) 92, delavska zveza 71.

— d Sarajevo, 29. nov. Izid volitev v volilnem okrožju sarajevska okolica je nastopen: Jugoslovenska muslimanska organizacija 21.520, komunisti 4432, hrvatska ljudska stranka 1720, delavska zveza 5207, hrvatska delavska stranka 1906, radikalna stranka 5789, socialni demokrati 476, muslimanska izvenstrankarska lista 276, srbska narodna organizacija 1014, jugoslovenska demokratska stranka 722. Skupno število volilcev znaša 49.564.

— Mostar, 29. nov. Vse vesti, ki so dosepele sedaj iz mostarskega okrožja,

se strinjajo s tem, da je demokratska lista z Gjokom Perinom, upraviteljem Saveza srbske radničke zadruge v Sarajevu, dobila največ glasov in da je njena zmaga gotova.

VOLILNI REZULTAT V DALMACIJI.

— d Split, 29. nov. Po dosedaj dosepih vesteh (manjako samo število iz dveh ali treh volišč manjšega obsega) je izid volitev nastopen: Demokrati 5148 glasov, komunisti 7623, radikalci 5857, delavska stranka 9375, dr. Drinković 2683, ljudska stranka 12.977, izvenstrankarska skupina 3804. Količnik znaša 5100. Mandate so dobile: Ljudska stranka 4, delavska 8, komunisti, radikalci, demokrati in izvenstrankarji po enega. Vsega skupaj je glasovalo 55% v volilni imenik vpisanih volilcev.

— d Split, 28. nov. V mestu Splitu je bilo oddanih 3635 glasov od 7379 vpisanih volilcev. Od teh so dobili demokrati 627, komunisti 1298, radikalci 110, seljačka stranka 426, dr. Drinković 61, ljudska stranka 123, izvenstrankarska skupina 990.

KAKO SO VOLILI V CRNI GORI?

— d Beograd, 29. novembra. Volitve v Kolšinu v Crni gori so potekle krvavo. Ravno med glasovanjem so vdrli na volišče pristasi razkralja Nikole ter pričeli razganjati volilce. Orožniki in omladina so se jim postavili v bran. Nastalo je streljanje ter so bili 1 vojak in 2 napadalca ubiti. Mnogo napadalcev je bilo ranjenih, ostali pa so pobegnili.

— Cetinje, 29. nov. Dosedaj so znani volilni rezultati samo iz Nikšića, Bara, Podgorice, občine in okraja cetinjskega ter šavniškega in andrijevskega okrožja. Po dosedajšnjih vesteh so dobili komunisti 6759 glasov, lista Piletića 1091, lista Čubrovića 2661, Rajčevićeva 1737, Gjonovičeva 948 in Šavkileva 519 glasov.

Najnovejša poročila.

RAZPUŠČENO NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

— d Beograd, 29. nov. Ministrski svet je z ukazom od 28. novembra sklenil, da se razpusti začasno Narodno predstavništvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— d Beograd, 29. nov. Ministrski svet je z ukazom od 28. novembra sklenil, da se razpusti Narodna skupščina bivše kraljevine Srbije ter zemaljski sabor Hrvatske, Slavonije in Dalmacije v Zagrebu. Obenem se s tem ukazom smatrajo za razpuščene vsi ostali pokrajinski deželni zbori.

DRŽAVNI PRAVDNIK — VELEIZDAJNIK.

— d Zagreb, 29. nov. Državni pravdnik je po hitri preiskavi pri državnem pravdniku Acurtiju odredil njegovo aretacijo, ker je bil v zvezi z Horthyjem in Habsburgovci. Aretirana je tudi Acurtijeva žena. Kakor znano, je bil Acurti državni tožitelj v znamenitih veleizdajskem procesu proti Srbom v Zagrebu.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— d Zagreb, 29. nov. (Vse vezano.) Berolin 198—200, Italija 505—514, London 440—470, Novi Jork 135—137,50, Pariz 818—822, Praga 166—168, Švica 2050—0, Dunaj 27.60—27.75. Valute: dolarji 136—136,50, avstrijske krome 29—31, carski rubli 85—90, 20 kron v zlatu 460—465, francoski franki 835 do 850, napoleon 460—463, nemške marke 198—200, lei 195—205, italijanske lire 500—503, turška lira v zlatu 485 do 40, češkoslovaške krome 0—165.

— d Carlin, 29. nov. Devize: Berlin 9,32%, Holandija 194,80, New York 637, London 22,31, Pariz 38,90, Milan 23,70, Bruselj 41,30, Kodanj 96,50, Stockholm 123,15, Kristianija 86,50, Madrid 83,50, Buenos Aires 220, Praga 8, Varšava 1,40, Zagreb 1,86, Budimpešta 1,45, Bukarešta 9,45, Dunaj 1,95, avstrijske žigosane krome 1,40.

— g Borza v Pešti. Po sklepu borznega sveta ostane borza 1., 4., 11., 15., 18., 22. in 29. decembra za efektivni promet zatvorjena, ne da bi bil s tem dotaknjen kalendarni prolongacije. Te dni je z nevarnostjo izključitve z borze prepovedano kupčevati z efekti, valutami in devizami.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Tore, 30. novembra, zaprto.
Sreda, 1. decembra, Hasanaginica, Slavnostna predstava. Izv. ab.
Četrtek, 2. decembra, Bobrov kožuš, Red E.
Petek, 3. decembra, Sen kresne noči v opernem gledališču ob dramskih cenah. Red C.
Sobota, 4. decembra, Bobrov kožuš, Red D.

Opera:

— **Pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«** priredi v soboto zvečer v zgornjih prostorih Narodnega doma pevski in zabavni večer s plesom, čigar dohodek je namenjen društvenemu fondu za izdajo novih skladb.

— **Glasbena Matica.** Ševčikov komorni kvartet iz Prage pride v sredo 1. decembra v Ljubljano. Trije člani kvarteta so bivši učenci profesorja Ševčika iz Prage, četli pa bivši učenec profesorja Beckerja iz Frankfurta ob Majni. Ta umetniška četvorica je koncertirala s velikim uspehom v Rusiji, Angliji, Ameriki in Nemčiji. V Ljubljani je imenovani kvartet koncertiral prvič leta 1893. — Opozorjamo se enkrat prijatelje komorne glasbe, naj ne zamudijo prilike poslušati zopet po dolgem času najslavnejši slovenski godalni kvartet. V opernem gledališču na dan koncerta ni predstave, tako da je dana občinstvu možnost, da se koncerta v kar najboljšem številu udeleži.

— **Simfonični koncert v Mariboru!** Mariborska vojaška godba odpre kakor lani in prelani tudi letos serijo simfoničnih koncertov. Kdor je poslušal omenjene koncerte, ve, kakšnega velikega pomena so take prireditve za povzdigo kulture, posebno v Mariboru, ki je edino mesto, kjer je vojaška godba prva po prevratu začela prirediti koncerte te vrste in tega obsega. Kakor slišimo, priredi kapelnik Ferdo Herzog letos sredi decembra svoj prvi koncert v tej sezoni. Na enem izmed teh koncertov se bodo proizvajala samo dela mariborskih skladateljev. Po-

množen orkester bo štel kot lani tudi letos 80 godbenikov.

— **A. Dobronić, Dilberke, 1. zv. Zl. Grgošević, četrti jugoslav. puške popijevke, 1. zv. Dora Pejačević, Maštanja, 1. zv. Edicije Čakloviča, Zagreb, urednik A. Dobronić.** V predgovoru k predmenjenim trem zvezkom piše A. Dobronić med drugim: Razvitek koncertnega življenja v naših kulturnih centrih preživlja fazo, katero vodi našo glasbeno kulturo do umetniške, sodobne in nacionalno glasbene ideologije. Da se ta, za nas edino rešilna ideologija kar najbolj poglobi in razširi po vsej naši domovini, osnoval je urednik v edicijah umetniške založbe zavoda Čaklovič biblioteko jugoslovenskih popevk, umetnih in narodnih, za en glas in klavir, zborov in klavir, skladb. Zelo urednika je, da se z založbo skladb, kakor jih namerava izdajati v rednih obrokih, ugleda pot k razumevanju naše nove nacionalistične glasbene generacije, ki naj sicer hodi po pota Lisinskega in Mokranjca, ali poglabljena, z večjimi umetniškimi pretenzijami in sodobno kompozicijsko tehniko. Urednik izdaj in avtor 1. zvezka »Dilberke« objavlja štiri pesmi za sopran in klavir: Orožen gjerdan, Djevočino nagovarjanje, Savjet diki, Vragoljica, kjer spaja, kakor sam pojasnjuje, jugoslovenski glasbeni izraz bosansko-hercegovaških sevdalnik z duševno vredno primorskega dela rodne Dalmacije. Iz skladb veje v resnici sveži nacionalni duh, katerega pogloblja avtor se bolj v klavirskem partu, ki je plod sodobne, vendar umerjene kompozicijske tehnike. Solospeve

iskreno priporočamo našim koncertnim pevkam.

— **Zl. Grgošević, najmlajši, dosedaj popolnoma neznani avtor, je zastopan s štiriimi moškimi zbori: Vetar piri, Kraj potoka, Zaspala devojka in U čas dok se ašum čita.** Prva in zadnja skladba sta obdelani, ostali dve le harmonizirani narodni pesmi. Zlasti iskreno in globoko občutena je »U čas, dok se ašum čita«. Tudi Grgošević se težno oklepa narodne glasbe v moderni obliki. Zbori so primeroma lahko in tehnično skrbno izdelani. V imenu zblizanja in zedinjenja naše glasbene kulture bilo bi želeli, da bi naša pevska društva segla tudi po teh skladbah. — **Dora Pejačević s šestimi klavirskimi deli nima velikih glasbenih pretenzij, ne razpolaga s široko glasbeno mislijo, a je čuteča, mehka, celo sentimentalna.** Zleži bi jo videti v vsaki klavirski zbirki naših deklet mesto solzavih, nevrednih nemških salonskih in domačih hinavščin in laži. Hrvatoma čestitamo k krasni ediciji in želimo obilo uspeha pri nadaljnjem izdajanju in delu.

— **Jugoslovenska šuma» prvi in edini strokovni tednik v Jugoslaviji za vsestransko obravnavo vseh gospodarstvenih vprašanj v državi in za najtočnejšo informacijo tu in inozemstvu, je začel izhajati v Zagrebu.** Priporočamo se za naročitev, sodelovanje in oglaševanje v vseh v poštev prihajajočih kulturnih jezikih. Posebna redakcija za Slovenijo. Naročnina stane letno 50 dinarjev, polletno 25 dinarjev. Oglasi K 3 za cm². Posamezna številka 6 K. Ured-

ništvo Kaptol. 27 Uprava Kaptol 18, Zagreb.

Sokolstvo.

— **Miklavžev večer Ljubljanskega Sokola** se vrši v nedeljo dne 5. t. m. v telovadnici Narodnega doma. Za otroke v spremstvu staršev je določena prireditev ob 4. uri popoldne proti vstopnini 2 K za osebo, za odrasle pa ob 9. uri zvečer proti vstopnini za člane sokol. društev 5 kron, za nečlane 10 K. — Darila se sprejemajo v nedeljo od 8. ure zjutraj naprej v odborovi sobi. Isto tam je tudi predprodaja vstopnic.

Polzvedba.

Pozivlja se dotična gospa. Kate- ra je danes, 29. novembra, kupila 302 liri v Kolodvorski ulici, naj se zgasi pri upravnistvu »Slovenskega Naroda« zaradi pomote.

Kdo bi kaj vedel, kje se nahaja gosp. Teodor Ravbar. Služil je pri vojaki 97. pešpolka kot praporščak, pri 6. stoniji. Ujet je bil na ruskem bojišču. Njegov naslov je bil Teodor Ravbar, Kriegsgefi., Osterr. Officer, Hvalinska gubernija, Saratovska Rusija. Kdor kaj ve o njem, kje se sedaj nahaja, naj blagovoli sporočiti Antomu Cotar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 11. I. Stroški se povrnejo.

Filip Pečenko je izgubil ščipalnik z duble okvirjem od Mestnega trga do Krekovega trga ali Dunajske ceste čez Selenburgovo ulico do magistrata. Pošten najditelj naj ga odda v Kopitarjevi ulici 7. I. proti nagradi.

Izgubil se je v soboto dopoldne v mestu mlad pes »Jerebičar«, rjave barve, z belo liso pod vratom, sliši na ime »Hektor«, ima ovratnik z znakom št. 21. Pošten najditelj se prosi, naj ga izroči proti nagradi na naslov F. Bizjak, krznar, Kolizej št. 13.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Trojte na počasnem prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s praviimi Fellerjevimi Elza-kroglicami. 6 škatlic 18 K. — Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebej. a naiceneje. Evgen V. Feller. Stubi- ca donja, Elzatrž štev. 238. Hrvat- ska. D.

Boljšo kuharico

izšče lekarnar Iv. Vidmar, Maribor. Glavni trg 20. Mesečna plača do 200 K. Pismene ponudbe poslati na gornji naslov.

Restavracija »Grajska klet« v Mariboru

potrebuje sledeče osebe: 6 natakaric spretnih v serviranju, 2 blagajničarki, 2 kuharici in eno kuharico za močnate jedi z nastopom koncem decembra. Samo prvotne moči s spričevali, sliki in pogoji naj se pomudijo na naslov Gijro Valjak, Maribor.

Iščem službo tehničnega risarja ali pisarniškega pomočnika. Ponudbe pod »A. A. 3872« na upravnistvo Slov. Naroda.

Na prodaj na Stajerskem

prvovrstna hotel, 30 sob, velik inventar v lepem mestu, umetni in valični mlin na parno in vodno silo, 3 trgovine in gostilne na Koroskem se menjajo. — Proda se veletrgovina v lepem mestu, mala trgovina in gostilna, sama gos- tilina, hiše, vinogradi, posestva, ve- leposesstva in drugo. Posreduje »Rodna grada« K. Breznik, Celje, Dolgo polje 3.

Kupita se dve registrirani blagajni

Ponudbe pod »Blagajna 1921« na Anončno ekspedicojo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Klaviarje uglasuje in popravlja solidno in točno Feliks Povše, Tržaška 45.

Prodaja lesa.

V obsegu graščine Brežice ob Savi se bo iz letošnje sečnje ofertnim potom oddalo 600—800 m³ smrekovega lesa na panju. Seki težijo pri okrajni cesti in so od železniške postaje Brežice 8—9 km oddaljeni. Pismene ponudbe sprejema oskrbnistvo graščine grofa Attemsa v Brežicah do 8. decembra t. l.

Franjo Mošet
Anica Mošet roj. Nežić
poročena
Ošjak (Sesna) Sp. žitaka

Valerija Batistič
Josip Makovec
poročena
Trst Ljubljana Gorica

Koruz. Kdo potrebuje vagon koruze?

Poziv se pri g. Josip Velkavrh. Krakovska ul. 7. v Ljubljani. 8895

Akademik išče sobe s hrano ali brez

nije pri boljši rodbini. Ponudbe na urav. Slov. Naroda pod »jurist/8893«

Dober pošten deček

brez staršev prosil da bi bil sprejet pri kakem krojaču ali čevljarju za vajenca, prehranjen s hrano in stanovanjem. Ponudbe na Lovšin na Grad Tivoli I

Službo išče gospodinja, gospodstva, strojepisja in vseh pis. del. Ponudbe pod »Nizka plača/8890« na uprav. Slov. Naroda.

V najem se išče vodna žaga

s stalno vodo, do 15 P. S. blizu posta- je. Cenj. ponudbe na uprav. Slov. Na- roda pod šifro »5 let«.

Krasen nov kožuh se prodaja

priljubljen večerni ali gledalski plašč za dame, za visoko ceno. Ogleda se lahko v sredo od 2 naprej Poljanški nasip 34, pritičeno.

Obratno ravnanje iz južne železnice

Ljubljana potrebuje 2 kaligrafe. Prošnje, opremljene z domo- vinskimi, krstnim listom, šolskim in navedenim spričevalom ter spričevalom o dosedanjih zaposlenosti naj se predložijo na obratno ravnanje iz juž. žel. odd. III/4 Ljubljana.

Slastičarski pomočnik,

želi službe svoje stroke. Ponudbe pod »Pomočnik 8912« na upravo Slovenskega Naroda.

Prosenu kašn

izvrstna za varivo, razširila na veliko paromlin H. Moster i sinovi, Sv. Ivan Zabno, Hrvaška.

Niša v predmestju Ljubljane se ceno proda. Ponudbe na poštini predal 151. Ljubljana.

Pozor! Stanovanje

2 veliki sobi, kuhinja in pritličje v najlepši ulici v središču mesta, za- menljivi s enakim ali manjšim. Ponudbe pod »Tako/ 50/8812« na upravnistvo Slov. Naroda.

Starejša prodajalka,

samostojna dobra moč, z večletno prakso, izveščana v trgovini z mešanim blagom, izvrstna manufakturstinja, želi premeniti službo kot taka gre tudi kot voditeljica podružnice; prosi službe samo tam, kjer je hrana in stanovanje v hiši. Pitič pod »samostojna moč/ 8851« na uprav. Slov. Naroda.

Prevzel sem zastopstvo prvo- vrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični mate- rial, betonsko železo, razli- čen železni material in mo- torje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena K 24.—.

Sprejme se takoj spreten detajlist,

1. starejša moč v špecerijski vele- trgovini J. Perdau v Ljubljani.

Imam na zalogi dvojno citviranih

suhih sliv vseh vrst, pakovanih v za- do 25 kg netto, prodajam na večje in manjše količine. Dalje se bavim s pro- dajo na vagon pšenice, ovsu, rumene koruze, ječmena, suhih sliv v vrečah in zabojih, orehov in fižola vseh vrst, franko naložen vagon Kienag. Mijs Pa- ranos, izvoznik v Šabcu

Proda se

po nizki ceni ca pol milijona gumbov sivih kovinastih za uniforme, ca 20.000 ovijalcev (Handschrützer) za puške, 10.000 kg rotacijskega papirja (Flachdruck). Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda.

Sprejme se pisarniška moč,

vešča slovenskega in nemškega jezika, strojepisja in stenografije. Ponudbe je poslati na Jadransko zavarovalno družbo, Ljubljana, Pod trančo 2.

Kdor mi da stalno mesečno sobo

s pohištvo ali se raje brez njega ta- koj ali pozneje, mu odstopim mesečno nekaj stoletov premoaga zelo dobre ka- kovosti. Sem samski uradnik. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod »ini pre- mog/8897«.

Na prodaj!

Popolnoma nov modern črn pašč s svi- leno podlogo (velourno blago) za dame, čevlji št. 39, moške dolga suknja z bobrovno podlogo in s perzijskim ovrat- nikom, nove moške srajce št. 41. Dve moške nekoliko nošeni suknji, nova moška črna smoking obleka s svileno podlogo in salonska suknja. Vse pre- dovino blago. Miklošičeva c. 8. II. levo. Ogleda se od 10. — 3. ure.

Proti hripi in katarom

Gleichenberška Emin
in Konstantinov vreclec

Okraski za božično drevo.

Božične in novoletne razglednice, svilen in trepat papir vseh barv, raj- stva, svečke bele in rdeče, dalje Družinski in Blaznikovo pratiko, koledarje; neresu, svinčnike, radice, kamenčke, tablice, ravnila, pušice, držala, pivni, in- digo in uradni papir; pismen papir v mapah, v kasetah luksuzni in navadni 100/100; kredo, pečatni voski la, trnilo, žico za rože, trgovske in odjemalne knjige, risalni papir in vsakovrstne zvezke, cigaretni papir: Abadie, Golub in Altessne stročnice št. 2. in 3. razpoložna na debelo

Papirnice-Grauze, Ljubljana, Mostni trg 11.

Zahvala.
Vsem, ki so spremili našo drago pokojnico, ženo in mamico, gospo
Josipino Zupančič
na njeni zadnji poti, zlasti pa č. gg. duhovnikom, gg. pevcem in onim, ki so poklonili vence in rože, izre- kamo v našem imenu in v imenu vseh sorodnikov prirčno zahvalo.
Ljubljana, 29. novembra 1920.
Zaljubljeni rodbina Zupančič.

Prodaj 9 različnih trajnogornih peči

(Dauerbrand) po ugodni ceni. Alojzij Zajec, Dunajska 14/I.

Trgovski pomočnik,

koroski begunc, 27 let star, išče službo kot manufakturst ali špecerist. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda.

Vdova uradnika,

brez otrok, 30 let v službi, najraje v Mariboru, pre- žame vodstvo gospodinjstva pri sta- rejšem gospodu, četudi z otroki ali v kakem župnišču ali pa na orožniški postaji. Sprejme tudi službo uradnice ali blagajničarke. Hvaležna je tudi za dober nasvet kam naj se obrne, po do- plicenici vsaj do 15. decembra na naslov »Vdova uradnika 8893« na upravnistvo Slov. Naroda.

Dobro ohranjena blagajna štev. 2,

sistem Wertheim, tvrdke Wiese, Du- slem Wertheim, naj, se proda na Bledu. Natančnejše poizvedbe pri Florjancič, Ljubljana, Dragerija J. C. Kotar.

Gostilna pri Lozarju.

Naznanjam slav. občinstvu, da imam na novo urejen salon in ga priporočam društvom za sestanke. Solidna in točna postrežba. V sredo, jutri, in soboto krvave rižve domače klobase.

Justi Pečenel,

Božna ulica 15.

Kožušni plašči Seul,

prekrasni modeli, najfinše salonsko delo se zaradi posebnih razmer prodaja komad po nem. avstr. K 30.000 pri gos- pne Homschak, Graz, Koesgasse 7.

Pisalne stroje Remington

nudi tvrdka

K. A. Krogar, Ljubljana.

Gospodinjstvo,

kuhati in opravljeni vsa k gospodinjstvu spadajoča dela išče vdovec. Naslov pove uprava Slov. Naroda.

Trstje za strape izdeluje in prodaja

Fino spredeno volno raznovrstnih na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trstovo.**

Pozor!
Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rinčic za čevlje, zapon, to- aletnih stvari, čevljarskih potrebščin, orodja itd. — Za obilen obisk se pri- poroča tvrdka
J. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7
Najnižje cene na drobno in debelo.

Uvozna prepoved preklicana!

za izdelovanje rumu in likerjev dobavlja najceneje in najbolj točno že od 1. 1872 obstoječa prva dunajska parna tvornica eterskih olj, esenc in barv.

I. Feigl, Sohn & Co., Wien XV., Friedrichsplatz 3/C.

Najtočnejše razpošiljanje po železnici, pošti ali ladiah.

4000 krasnih moških klobukov

„Wollvelom“, črne, zelene in rjave barve, dobavi izdelovatelj v 6 dneh iz inozemstva. Oddaja tudi v manjši količini. Naslov pove Anončni in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Radi opustitve trgovine!

— Radi opustitve trgovine!

Velika urarska razprodaja!

Naznanjam slav. občinstvu, da pride po svoje ure, katere imajo v popravilu, ker se 7. decembra vrši prostovoljna javna dražba, začetek ob 9. koncu ob 16. uri. Razproda- jale se bodo raznovrstne ure, verižice, okraski, velika zaloga for- nitur za urarje. Proda se ves urarski inventar. Dražba se vrši v trgovini, Gosposvetska cesta preje Mar. Terezije cesta štev. 7, pri K. Linhartu, urarju.

Nakupovalni šef

težke industrije, jugoslovenski državljani, 42 let star, akademik z gospodarsko politično prakso, 14 let delaven v inozemstvu, izkušen organizator, spreten v občevarju z oblasti, odjemalci in delavci, v neodpovedani službi, išče samostojnega ravnateljskega mesta, prevzame pa tudi organi- zacijo pasivnih podjetij ali državnih gospodarskih resortov. Ponud- be pod »Nova orijentacija 8935« na uprav. Slov. Naroda.

Naznanilo preselitve.

Vljudno naznanjam, da sem preselila svojo obrt s Sv. Petra ceste št. 30 v Židovsko ulico št. 1. II. nadstropje ter se slav. ob- činstvu priporočam še v nadalje.

Sprejemam naročila oprem za neveste in novoročence ter prevzamam tudi večja naročila. Izdelujem srajce po meri. Albina Bo- gataj-Sitar, izdelovalnica perila, Židovska ulica št. 1. II. nadstropje.

Važno! Važno!

Gospod Ivan Zibelič, veleposesnik in veletrgovca v Aleksandriji — Egipta naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim pod- jetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vljudno, da je priprav- ljen dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovenskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelič je ro- dom Dalmatinez, goreč jugoslovenski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovenskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

Charles Princ
trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica štev. 1, I. nadstropje.
7135